

K 75. narozeninám profesora MUDr. Eduarda Wondráka, CSc.

Když přišel MUDr. E. Wondrák v roce 1956 na I. chirurgickou kliniku do Olomouce, málokdo tušil, že v něm vyrůstá přední odborník v úrazové chirurgii a současně také uznávaný spisovatel v oblasti historie medicíny, jehož věhlas překročí hranice naší země.

E. Wondrák se narodil 27. října 1919 v Žatci. Dětství a studentská léta prožil v Praze. Zde také studoval na Karlově univerzitě - nejprve filozofii, pak germanistiku a později vystudoval medicínu. Po promoci (1951) pracoval na chirurgických odděleních v Litoměřicích a Lovosicích, odkud si přinesl porozumění pro potřeby a problémy terénních chirurgických pracovišť. V roce 1956 nastoupil na místo asistenta Lékařské fakulty na Chirurgickou kliniku do Olomouce, kde pod vedením prof. MUDr. Vl. Rapanta, DrSc. získal nejen široký chirurgický rozhled, ale i prostor a podporu pro práci na úseku úrazové chirurgie, které zůstal věrný dodnes.

V roce 1957 složil atestační zkoušku II. stupně, roku 1962 obhájil kandidátskou disertační práci "Zlomeniny kosti patní" a v roce 1965 získal hodnost docenta chirurgie obhajobou habilitační práce "Vnitřní fixace kostních zlomenin". Profesoru Rapantovi a dělnému prostředí jeho kliniky vděčí za soustavnost a za styl své odborné a vědecké práce.

Naši i zahraniční traumatologové znají E. Wondráka z četných přednášek a publikací. Jeho monografie z roku 1964 "Zlomeniny kosti patní" poprvé v našem odborném písemnictví analyzovala v celé šíři problematiku tohoto zranění a poukázala na možnosti aktivního léčebného postupu. Velkou pozornost věnoval taktice ošetření zlomenin dlouhých kostí na končetinách, následkům zlomenin krčku kosti stehenní i otázkám úrazové chirurgie

u starých nemocných. Na úseku traumatologie stěží najdeme tematiku, kterou by docent Wondrák podrobně neprostudoval a neuveřejnil vlastní zkušenosti.

V Olomouci v prostředí I. chirurgické kliniky položil základy úrazového oddělení, kde zavedl jednotnou moderní koncepci, pro níž získal řadu spolupracovníků, dnešních úrazových chirurgů. V léčení zlomenin vyšel z Böhlerovy převážně konzervativní školy, avšak brzy rozpoznal, že ve správných indikacích je operační metoda pro nemocné velmi prospěšná. Moderní postupy si ověřoval ve své praxi (také ve spolupráci s Úrazovou nemocnicí v Brně)

a krátkými studijními pobyty na předních zahraničních klinikách.

Své literární nadání a velké praktické zkušenosti uplatnil v učebním textu pro posluchače lékařství, který vyšel již ve čtyřech vydáních. Podílel se na známých monografiích doc. K. Typovského a prof. B. Niederleho. Tiskem mu vyšlo kolem 130 traumatologických publikací (česky, německy) a desítky zasvěcených zpráv o sjezdech, příp. recenzí. Byl zastáncem samostatné úrazové chirurgie, za níž v tisku bojoval již od roku 1970.

Z jeho iniciativy vznikla Česká společnost úrazové chirurgie (1993) a začal vycházet potřebný časopis - Zpravodaj úrazové chirurgie. V té době byl již řadu let na odpočinku (1984), avšak stále plný tvůrčí síly, elánu a organizačních nápadů.

Univerzitním profesorem byl doc. Wondrák jmenován 30. srpna 1991. Ve své "profesorské" přednášce "K minulosti a budoucnosti traumatologie" se vyznal ze svých postojů k úrazové chirurgii jako společenky vysoce prospěšnému vědeckému oboru. Je aktivním členem tří odborných českých a dvou zahraničních společností (Österreichische Gesellschaft für Unfallchirurgie, Gerhard Küntscher-Kreis). Odchod na odpočinek nepřerušil jeho pedagogickou a badatelskou činnost, naopak se ještě intenzivněji řídil heslem "nulla dies sine linea".

Paralelně s úrazovou chirurgií se totiž věnuje své druhé, snad ještě větší lásce - dějinám lékařství. Nachází v ní nejen aktivní odpočinek, ale čerpá z ní také moudrost minulých lékařských generací a životní filozofii. V oblasti dějin lékařství je znám českým čtenářům jako autor monografie o Albertu Schweitzerovi (Praha, Orbis 1968) a za hranicemi zejména studiemi o brněnském rodákovi, lékaři a spisovateli Ernstu Weissovi (München 1968). Svou badatelskou práci věnoval minulosti medicíny, chirurgie, traumatologie a válečné chirurgie a také práci protagonistů působících v českých zemích nebo alespoň pocházejících z českých zemí (Bohdalek, Zelenka, Weiss, Durdík, Hunczovsky, Berchtoldt, Rust a další). Publikoval více než 160 prací z oblasti dějin lékařství. Zaslouženou pozornost vzbudila jeho kniha "Krev smyly deště" (válečné utrpení r. 1866 z hlediska lékařského) - Hradec Králové 1989.

Profesor Wondrák je členem několika českých vědeckých společností, např. Společnosti pro dějiny věd a techniky při České akademii věd, a uznávaným členem čtyř zahraničních společností (významná jsou členství v asociacích Alberta Schweitzera v Rakousku a ve Francii).

Překvapující je u profesora Wondráka šířka, hloubka a rozsah jeho historických a všeobecně kulturních vědomostí, zájem o výtvarné umění, hudbu a literaturu. Aktivní znalost světových jazyků, z nichž němčina udivuje i profesionální germanisty vysokou kulturou slovního projevu, mu umožňuje získávání stále nových poznatků ze zahraničních pramenů.

Ne každému je přáno, aby byl oceňován jak ve světě Hippokratově, tak současně i ve světě Múz.

Ad felices annos, amice!

Doc. MUDr. Josef Kroupa, DrSc.
doc. MUDr. Karel Zahořák, CSc.